



A SZENTATYA, XIV. LEÓ PÁPA ÜZENETE A BETEGEK 34. VILÁGNAPJÁRA

2026. február 11.

A szamaritánus együttérzése:
úgy szeressünk, hogy magunkra vesszük mások fájdalmát

Kedves testvéreim!

A betegek 34. világnapját ünnepélyes keretek között Chiclayóban, Peruban tartjuk 2026. február 11-én. Ebből az alkalomból ismét az irgalmas szamaritánus képét kívántam előtérbe helyezni, amely mindmáig időszerű és nélkülözhetetlen ahhoz, hogy újra felfedezzük a szeretet szépségét és az együttérzés társadalmi dimenzióját, valamint hogy figyelmünket a rászorulókra és a szenvedőkre – köztük a betegekre – irányítsuk.

Mindannyian hallottuk és olvastuk Szent Lukács e megrendítő szövegét (vö. Lk 10,25–37). Egy törvénytudó, aki azt kérdezi Jézustól, ki az a felebarát, akit szeretnünk kell, ő egy történettel válaszol: egy férfit, aki Jeruzsálemből Jerikóba tartott, rablók támadtak meg, és félholtan hagyták az út szélén; egy pap és egy levita elment mellette, ám egy szamaritánus megszánta őt, bekötözte sebeit, egy fogadóba vitte, és kifizette az ápolását. E bibliai szakaszból való elmélkedésemet szeretett elődöm, Ferenc pápa *Fratelli tutti* enciklikájának értelmezési kulcsával kívánom elétek tárni: ebben a rászoruló iránti együttérzés és irgalom nem pusztán egyéni erőfeszítésre korlátozódik, hanem kapcsolatban valósul meg: a rászoruló testvérrel, azokkal, akik gondoskodnak róla, és mindenekelőtt Istennel, aki nekünk ajándékozza szeretetét.

1. A találkozás ajándéka: a közelség és a jelenlét adásának öröme

A gyorsaság, az azonnaliság, a sietség kultúrájában élünk, ugyanakkor a leselejtezés és a közöny kultúrájában is, amely megakadályoz bennünket abban, hogy közeledjünk, hogy megálljunk utunkon, hogy észrevegyük a körülöttünk lévő szükségleteket és szenvedéseket. A példabeszéd elmondja, hogy a szamaritánus, amikor meglátta a sebesültet, nem „ment el mellette”, hanem nyitott és figyelmes tekintettel nézett rá, Jézus tekintetével, amely emberi és szolidáris közelségre indította. A szamaritánus „megállt, odament hozzá, saját kezével ápolta, saját zsebéből kifizette a felmerülő költségeket, gondoskodott róla. Mindenekelőtt [...] a saját idejét adta neki”.¹ Jézus nem azt tanítja, ki

a felebarát, hanem azt, hogy miként váljunk felebaráttá, vagyis miként legyünk mi magunk közelivé.² Ezzel kapcsolatban Szent Ágostonnal együtt megállapíthatjuk, hogy az Úr nem azt akarta megtanítani, ki volt annak az embernek a felebarátja, hanem azt, hogy ő, a törvénytudó kinek váljon felebarátjává. Valójában senki sem felebarátja a másinak addig, amíg önként közel nem lép hozzá. Ezért az vált felebaráttá, aki irgalmasságot gyakorolt.³

A szeretet nem passzív, hanem a másik felé indul; felebaráttá válni nem a fizikai vagy társadalmi közelségtől függ, hanem attól a döntéstől, hogy szeretni akarunk. Ezért a keresztény felebaráttá válik a szenvedő számára, Krisztus példáját követve, aki az igazi *isten Szamaritánus*, aki közel jött a megsebzett emberiséghez. Nem egyszerű filantróp gesztusokról van szó, hanem olyan jelekről, amelyekben érzékelhető, hogy a másik szenvedésében való személyes részvétel önmagunk ajándékozását jelenti: túlmutat a szükségletek kielégítésén, és eljut odáig, hogy saját személyünk válik az ajándék részévé.⁴ Ez a szeretet szükségszerűen a Krisztussal való találkozásból táplálkozik, aki szeretetből önmagát adta értünk. Szent Ferenc ezt nagyon jól megmagyarázta, amikor a leprásokkal való találkozásáról beszélve így szólt: „Maga az Úr vezetett el engem közéjük”,⁵ mert általuk fedezte fel a szeretet édes örömét.

A találkozás ajándéka a Jézus Krisztussal való kapcsolatból születik, akit annak az irgalmas szamaritánusnak ismerünk fel, aki elhozta számunkra az örök gyógyulást, és akit jelenvalóvá teszünk, amikor lehajlunk megsebzett testvérünkhöz. Szent Ambrus azt mondta: „Mivel tehát senki sem áll közelebb hozzánk annál, aki meggyógyította sebeinket, szeressük őt mint Urunkat, és szeressük őt mint felebarátunkat: hiszen semmi sem olyan közeli, mint a fej a tagokhoz. Szeressük azt is, aki Krisztus követője: szeressük azt, aki mások szegénysége miatt szenved, a test egysége okán.”⁶ Legyünk egyek az Egyben, közelségben, jelenlétben, a kapott és adott szeretetben, és – Szent Ferenchez hasonlóan – örvendezzünk annak édességében, hogy találkoztunk vele.

2. A betegek gondozásának közös küldetése

Szent Lukács így folytatja: a szamaritánusnak „megesett rajta a szíve”. Az együttérzés mély érzelmet jelent, amely cselekvésre indít. Olyan érzés, amely belülről fakad, és a másik szenvedésével való törődéshez vezet. Ebben a példabeszédben az együttérzés az aktív szeretet megkülönböztető jegye. Nem elméleti és nem érzelgős, hanem konkrét gesztusokban valósul meg: a szamaritánus *közeledik, bekötözi a sebeiket, magára vállalja és gondját viseli*. De figyeljünk, nem egyedül, nem elszigetelten teszi ezt: „A szamaritánus keresett egy fogadóst, aki gondját viselheti az embernek, ugyanúgy mi is arra vagyunk hivatottak, hogy közösségbe hívjuk egymást és a »mi«-ben találkozzunk, amely erősebb, mint a kis egyének összege”.⁷ Magam is megtapasztaltam, perui misszionáriusi és püspöki szolgálatom során, hogy sokan a szamaritánus és a fogadós módján osztoznak az irgalmában és az együttérzésben. A családtagok, a szomszédok, az egészségügyi dolgozók, az egészségügyi lelkipásztori szolgálatban részt vevők és sokan mások, akik megállnak, közelednek, gyógyítanak, hordoznak, kísérek és felajánlják azt, amijük van, társadalmi dimenziót adnak az együttérzésnek. Ez a tapasztalat, amely kapcsolatok szövevényében valósul meg, meghaladja a pusztán egyéni elköteleződést. Így a *Dilexi te* apostoli buzdításban nemcsak úgy utaltam a betegek gondozására, mint az Egyház küldetésének „fontos részére”, hanem mint valódi „egyházi cselekvésre” (49. pont). Ebben Szent Cyprianust idéztem, hogy megmutassam, miként mérhető ebben a dimenzióban társadalmunk egészsége: „Ez a járvány, ez a pestis, amely rettenetesnek és végzetesnek tűnik, próbára teszi mindenki igaz voltát, és megvizsgálja az emberi nem

érületét: vajon az egészségesek szolgálják-e a betegeket, vajon a rokonok tisztelettel szeretik-e hozzátartozóikat, vajon az urak könyörületesekek-e beteg szolgálkuk iránt, vajon az orvosok nem hagyják-e magukra a segítséget kérő betegeket.”⁸

Egynek lenni az Egyben azt jelenti, hogy valóban egy test tagjainak érezzük magunkat, amelyben – hivatásunk szerint – hordozzuk az Úr együttérzését minden ember szenvedése iránt.⁹ Továbbá a fájdalom, amely megindít bennünket, nem külső fájdalom, hanem saját testünk egyik tagjának fájdalma, amelyről a Fő parancsára gondoskodnunk kell mindenki javára. Ebben az értelemben azonosul Krisztus fájdalmával, és keresztyény módon felajánlva sürgeti a Megváltó mindenki egységéért mondott imájának beteljesedését.¹⁰

3. Mindig az Isten iránti szeretet indítson bennünket, hogy találkozzunk önmagunkkal és testvéreinkkel

A kettős parancsban – „Szeresd Uradat, Istenedet, teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes erődből és teljes elmédből, felebarátodat pedig, mint saját magadat” (Lk 10,27) – felismerhetjük az Isten iránti szeretet elsőbbségét és annak közvetlen következményét arra vonatkozóan, hogy az ember miként szeressen és viszonyuljon másokhoz az emberi élet minden dimenziójában. „A felebarát iránti szeretet kézzelfogható bizonyítéka az Isten iránti szeretet hitelességének, amint azt János apostol tanúsítja: »Istent soha senki nem látta. Ha szeretjük egymást, bennünk marad az Isten, és a szeretete tökéletes lesz bennünk. [...] Az Isten szeretet, és aki kitart a szeretetben, az az Istenben marad, s az Isten is benne marad«” (1Jn 4,12.16).¹¹ Bár e szeretet tárgya különböző – Isten, a felebarát és önmagunk –, és ebben az értelemben különálló szeretetekként érthetjük őket, mégis mindig elválaszthatatlanok.¹² Az isteni szeretet elsőbbsége azt jelenti, hogy az ember cselekvése mentes minden személyes érdektől és viszonzáskereséstől, olyan szeretet megnyilvánulása, amely túlhalad a rituális normákon, és hiteles istentiszteletté válik: a felebarát szolgálata tettekben megélt istenszeretet.¹³

Ez a dimenzió annak felismerésére is lehetőséget ad, mit jelent önmagunkat szeretni. Azt jelenti, hogy feladjuk azon igényünket, hogy önbecsülésünket vagy méltóságérzetünket a siker, a karrier, a társadalmi helyzet vagy a származás sztereotípiáira alapozzuk,¹⁴ és visszatalálunk helyünkhöz Isten és testvéreink előtt. XVI. Benedek azt mondta, hogy „az ember mint teremtmény szellemi természetű, aki önmagát a személyközi kapcsolatokban valósítja meg. Minél valóságosabban éli meg ezt, annál inkább érik be saját személyes identitása is. Az ember nem másoktól való elkülönülése révén jut el önmaga elfogadásához, hanem akkor, ha másokkal és Istennel kapcsolatba lép”.¹⁵

Kedves testvéreim, „az emberiség sebei számára az igazi orvosság a testvéri szeretetre épülő életstílus, melynek gyökere az Isten iránti szeretet”.¹⁶ Őszintén kívánom, hogy keresztyény életstílusunkból soha ne hiányozzék ez a testvéri, „szamaritánusi”, befogadó, bátor, elkötelezett és szolidáris dimenzió, amelynek legmélyebb gyökere az Istennel való egységünkben, a Jézus Krisztusba vetett hitünkben található. Ettől az isteni szeretettől lánggra gyúlva valóban képesek leszünk önmagunkat ajándékozni minden szenvedőért, különösen beteg, idős és letört testvéreinkért.

Forduljunk imádságunkkal a Boldogságos Szűz Máriához, a Betegek Gyógyítójához; kérjük segítségét mindazokért, akik szenvednek, akik együttérzésre, meghallgatásra és vigasztalásra szorulnak, és könyörögjünk közbenjárásáért ezzel az ősi imádsággal, amelyet családi körben szoktunk imádkozni mindazokért, akik betegek és fájdalmak közt élnek:

Édesanyám, ne távolodj el,
ne vedd le rólam tekinteted!
Jöjj velem mindenhová,
és soha ne hagyj magamra!
Te mindig oltalmazol
igazi édesanyámként,
eszközöld ki számomra,
hogyan az Atya, a Fiú és a Szentlélek
megáldjon engem!

Szívből adom apostoli áldásomat minden betegre, hozzátartozóikra és mindazokra, akik gondoskodnak róluk, az egészségügyi dolgozókra, az egészségügyi lelkipásztori szolgálatban részt vevőkre, továbbá különös módon mindazokra, akik részt vesznek ezen a betegek világnapján.

Kelt a Vatikánban, 2026. január 13-án.

XIV. Leó pápa

-
- ¹ Ferenc pápa: *Fratelli tutti* enciklika (2020. október 3.), 63.
² Vö. uo. 80–82.
³ Vö. Szent Ágoston: *Százhetvenegyedik beszéd*, 2; 179 A, 7.
⁴ Vö. XVI. Benedek pápa: *Deus caritas est* enciklika (2005. december 25.), 34; Szent II. János Pál pápa: *Salvifici doloris* apostoli levél (1984. február 11.), 28.
⁵ Assisi Szent Ferenc: *Végrendelet*, 2, *Fonti Francescane*, 110; *Assisi Szent Ferenc írásai*, Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány, Budapest, 2018, 163.
⁶ Szent Ambrus: *Kommentár Szent Lukács evangéliumához*, VII, 84.
⁷ Ferenc pápa: *Fratelli tutti* enciklika (2020. október 3.), 78.
⁸ Szent Cyprianus: *A halandóságról (De mortalitate)*, 16.
⁹ Vö. Szent II. János Pál pápa: *Salvifici doloris* apostoli levél (1984. február 11.), 24.
¹⁰ Vö. uo. 31.
¹¹ XIV. Leó pápa: *Dilexi te* apostoli buzdítás (2025. október 4.), 26.
¹² Vö. uo.
¹³ Vö. Ferenc pápa: *Fratelli tutti* enciklika (2020. október 3.), 79.
¹⁴ Vö. uo. 101.
¹⁵ XVI. Benedek pápa: *Caritas in veritate* enciklika (2009. június 29.), 53.
¹⁶ Ferenc pápa: *Üzenet a 33. nemzetközi ifjúsági fesztivál (MLADIFEST) résztvevőikhez*, Medjugorje, 2022. augusztus 1–6. (2022. július 16.)